

Staða smáríkja í alþjóðasamfélaginu og Evrópusambandinu

Félag félagsfræðikennara 12. ágúst 2013

Baldur Þórhallsson

Prófessor í stjórnmálafræði við Háskóla Íslands

Uppbygging

- Hvað er smáríki?
 - Skilgreiningar og kenningar í smáríkjafræðum
- Hvernig geta smáríki bætt upp fyrir veikleika sína?
 - Bandalagamyndun – Skjól
- ‘Skjól’ Norðurlandanna og Skotlands innan ESB
- Hvert myndi sjálfstætt Skotland leita skjóls?
 - Smáríkið Skotland sem dæmi
- Hverjir eru kostir og gallar skjóls?
- Samantekt

Smáríkjafræði

- Hvað er smáríki? - Lykilbreytur
- Veikleikar
- Geta
 - Efnahagslegar áskoranir!
 - Pólítískar áskoranir!

Norðurlöndin og Skotland: Samanburður á breytum sem oft eru notaðar til að skilgreina stærð ríkja

	Population (thousands)	Territory (sq. km.)	GDP per capita (\$)	Military Capacity		
				Military Spending (% of GDP)	Armed Force Personnel	
					Active	Reserves
Sweden	9.453	450.295	39.236	1,3	21.070	200.000
Denmark	5.574	43.094	40.170	1,5	18.707	53.507
Finland	5.387	338.145	36.477	1,4	22.250	350.000
Scotland ¹	5.254	78.772	41.189	(UK 2,6)	(UK 178.470)	(UK 82.274)
Norway	4.952	323.802	57.231	1,5	26.450	45.250
Iceland	319	103.000	35.642	<i>none</i>	<i>none</i>	<i>none</i>
Greenland	57	2.166.000	-	<i>none</i>	<i>none</i>	<i>none</i>
Faroe Islands	49	1.393	-	<i>none</i>	<i>none</i>	<i>none</i>

Hvernig geta smáríki bætt upp fyrir veikleika sína?

- Ráðstafanir innanlands
- Ráðstafanir í utanríkismálum
 - Myndun bandalaga
 - Tvíhliða samskipti
 - Marghliða samskipti í alþjóðastofnunum
- Bæta upp fyrir veikleika
 - Lítið efnahagskerfi, efnahagssveiflur ...
 - Takmörkuð pólitísk geta innanlands/utanlands ...
- Dregur úr pólitískum og efnahagslegum fjötrum

Skjól

- Dregur úr líkum þess að hætta skapist
- Aðstoð við að takast á við hættuástand
- Aðstoð við að vinna úr hættuástandi

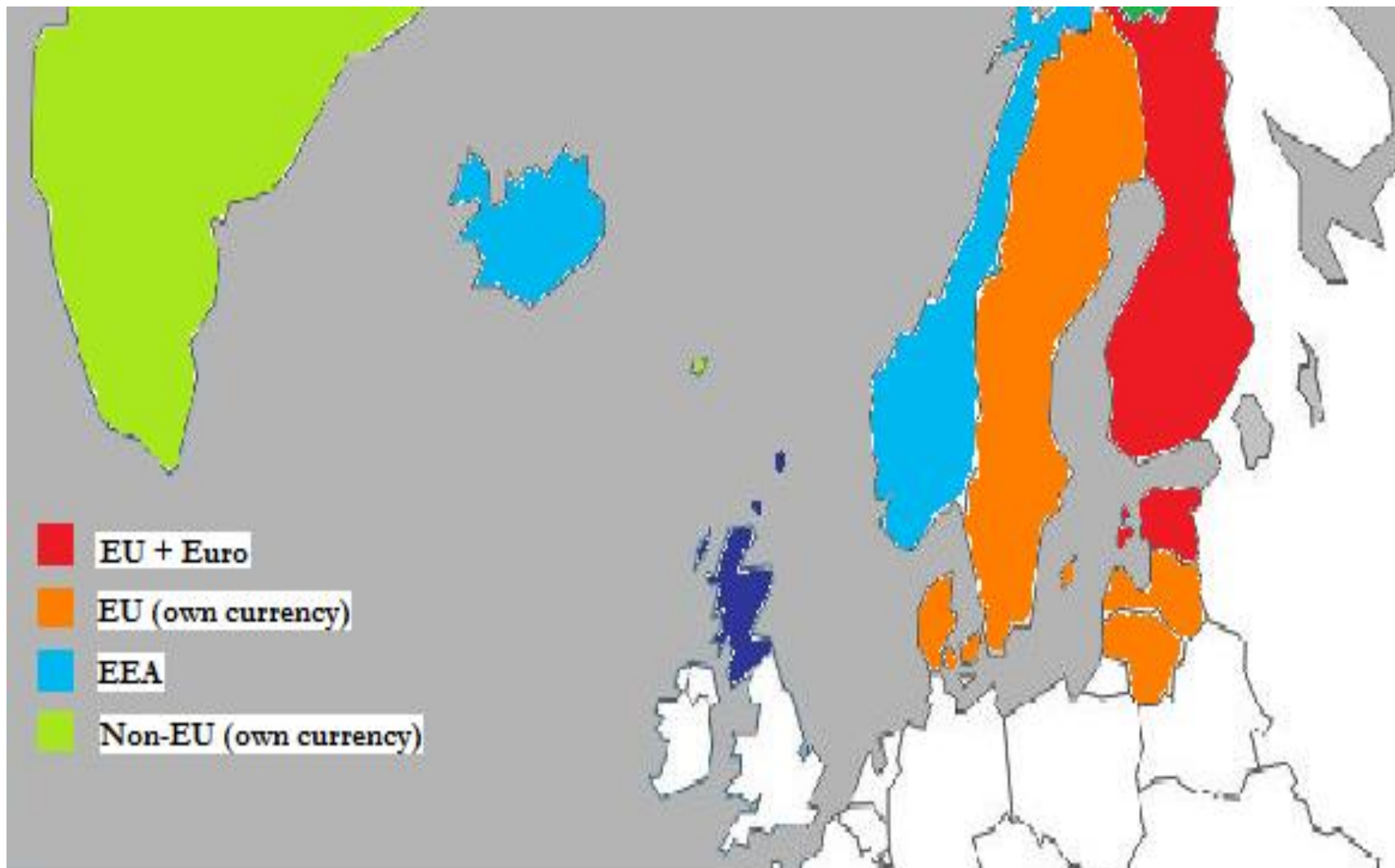
Skjól

- Pólitískt skjól
- Efnahagslegt skjól
- Félagslegt skjól

Skjól Norðurlandanna og Skotlands: Efnahagslegt, pólitískt, félagslegt og í varnar- og öryggismálum

Shelter Type	Economy	Currency union	Political	Societal	Hard security	Soft security
Sweden	EU	<i>no</i>	EU	EU/NC ¹	<i>no</i>	EU/Schengen
Denmark	EU	DKK(EU) ²	EU/NATO	EU/NC	NATO	EU/Schengen
Finland	EU	EU	EU	EU/NC	<i>no</i>	EU/Schengen
Scotland	UK/EU	UK	UK/EU/NATO	UK/EU	UK/NATO	UK/EU
Norway	EEA/EFTA ³	<i>no</i>	NATO	EEA/NC	NATO	Schengen
Iceland	EEA/EFTA	<i>no</i>	NATO	EEA/NC/WNC ⁴	NATO/USA	Schengen
Greenland	DK ⁵	DK	DK/USA/NATO	DK/NC/WNC	DK/USA/NATO	DK/Schengen
Faroe Islands	DK	DK	DK/NATO	DK/NC/WNC	DK/NATO	DK/Schengen

Norðurlöndin – ‘Skjól’ ESB: Kostir og gallar

Fjórir skjólsmöguleikar sjálfstæðs Skotlands

Í augum Skoska þjóðarflokksins:

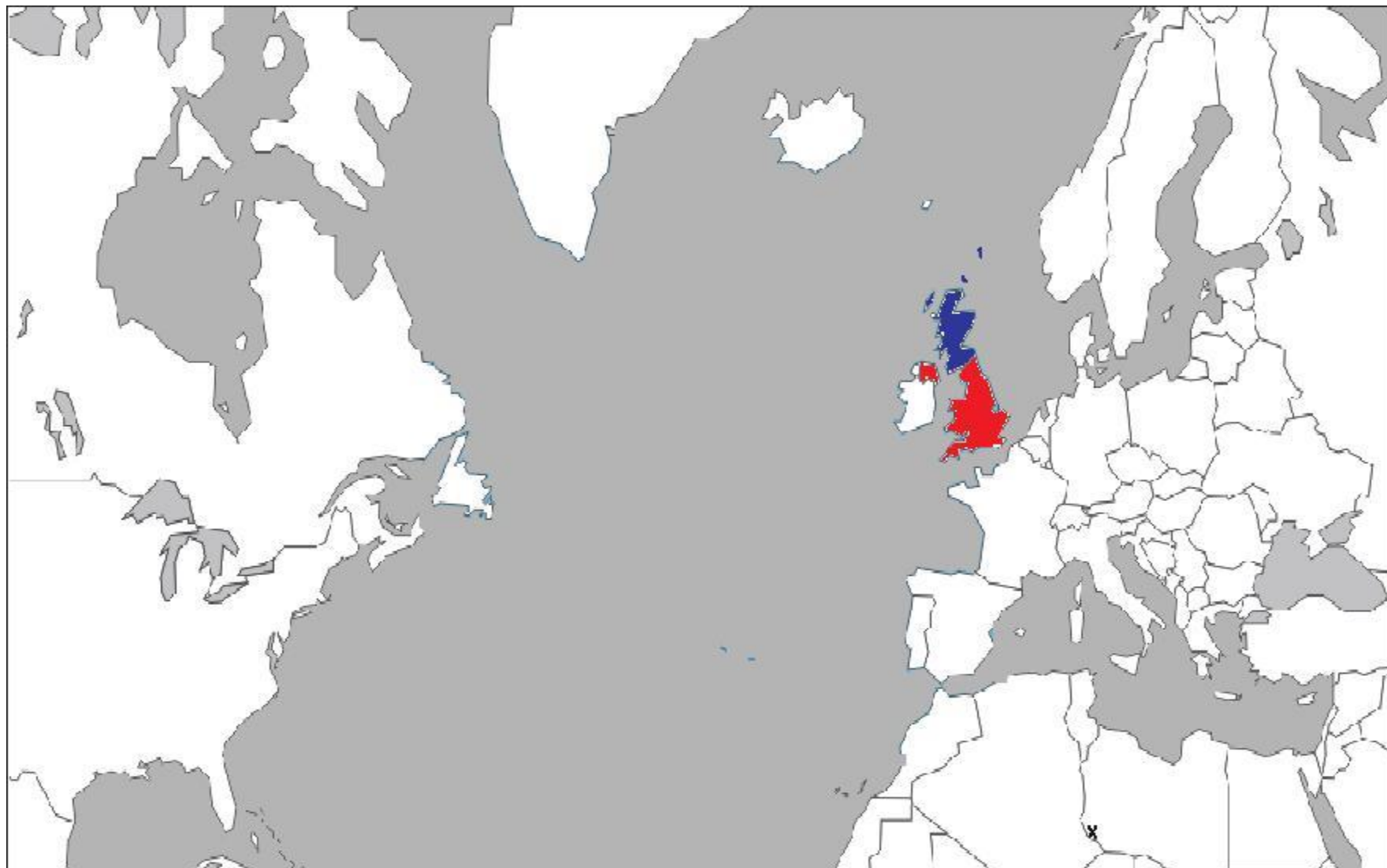
- NATO
- Evrópusambandið

Jafn mikilvægt (eða mikilvægara) í raun:

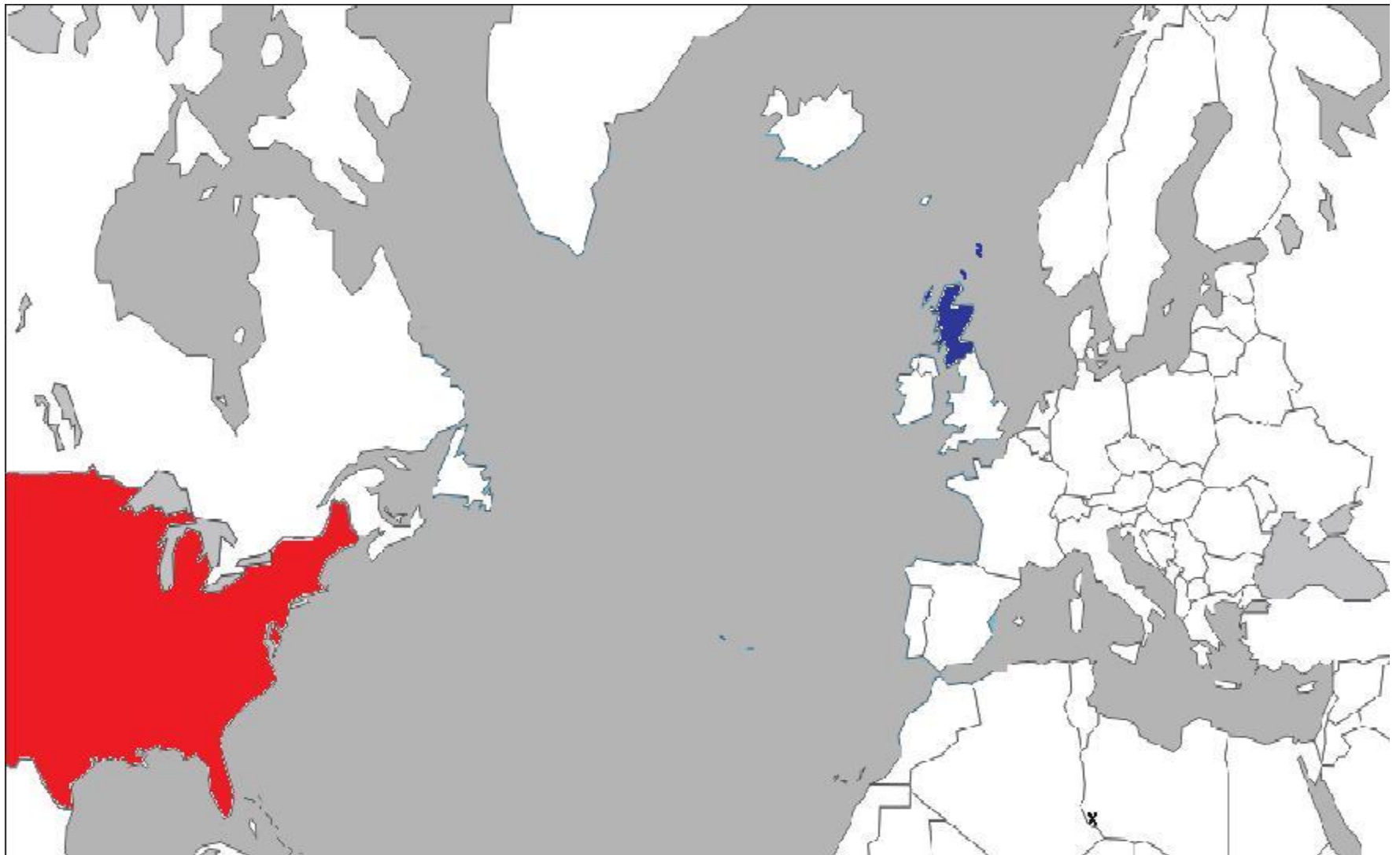
- Bandaríkin
- Stóra-Bretland

- **Hlutverk Norðurlandanna**

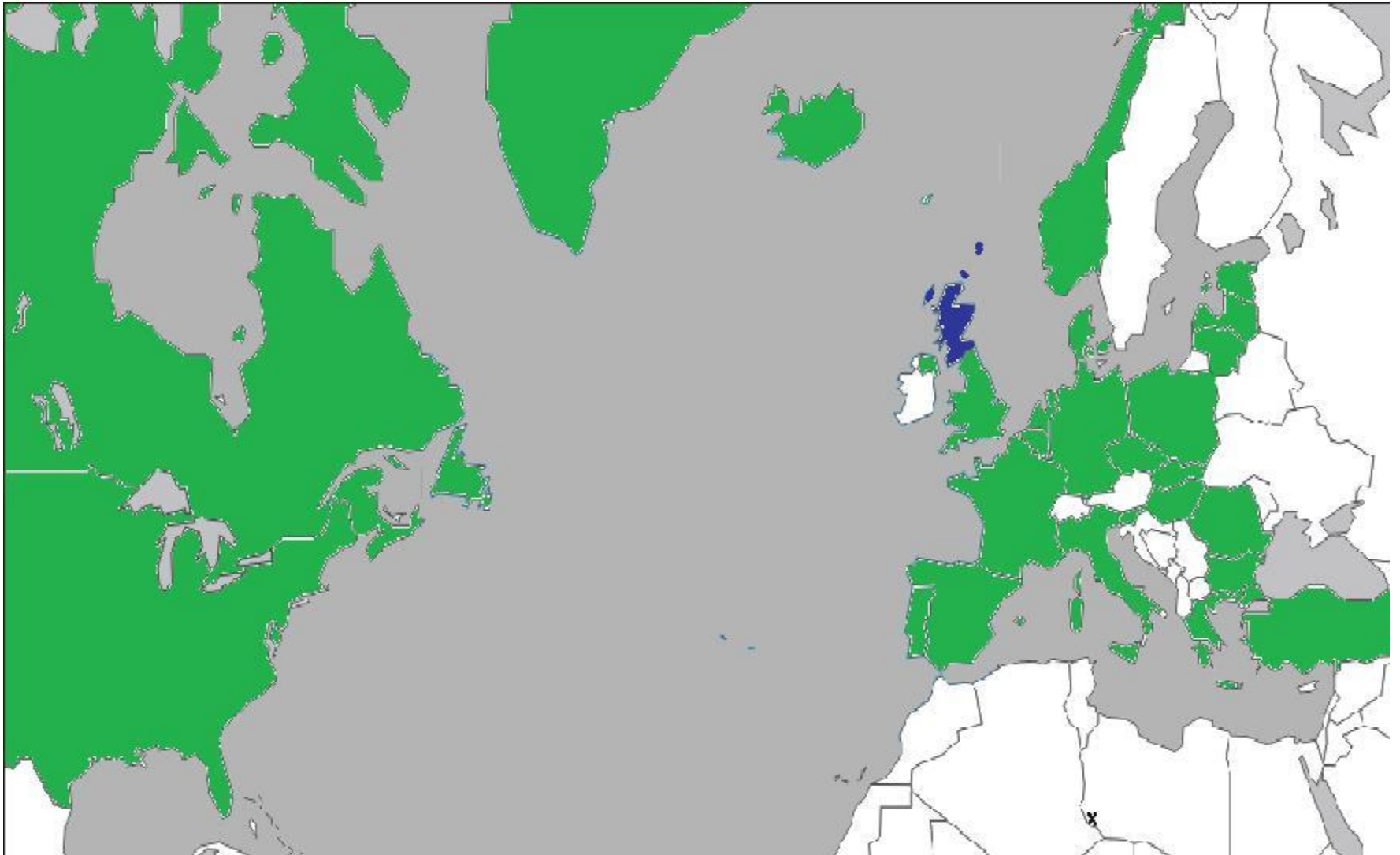
Skotland og Stóra-Bretland

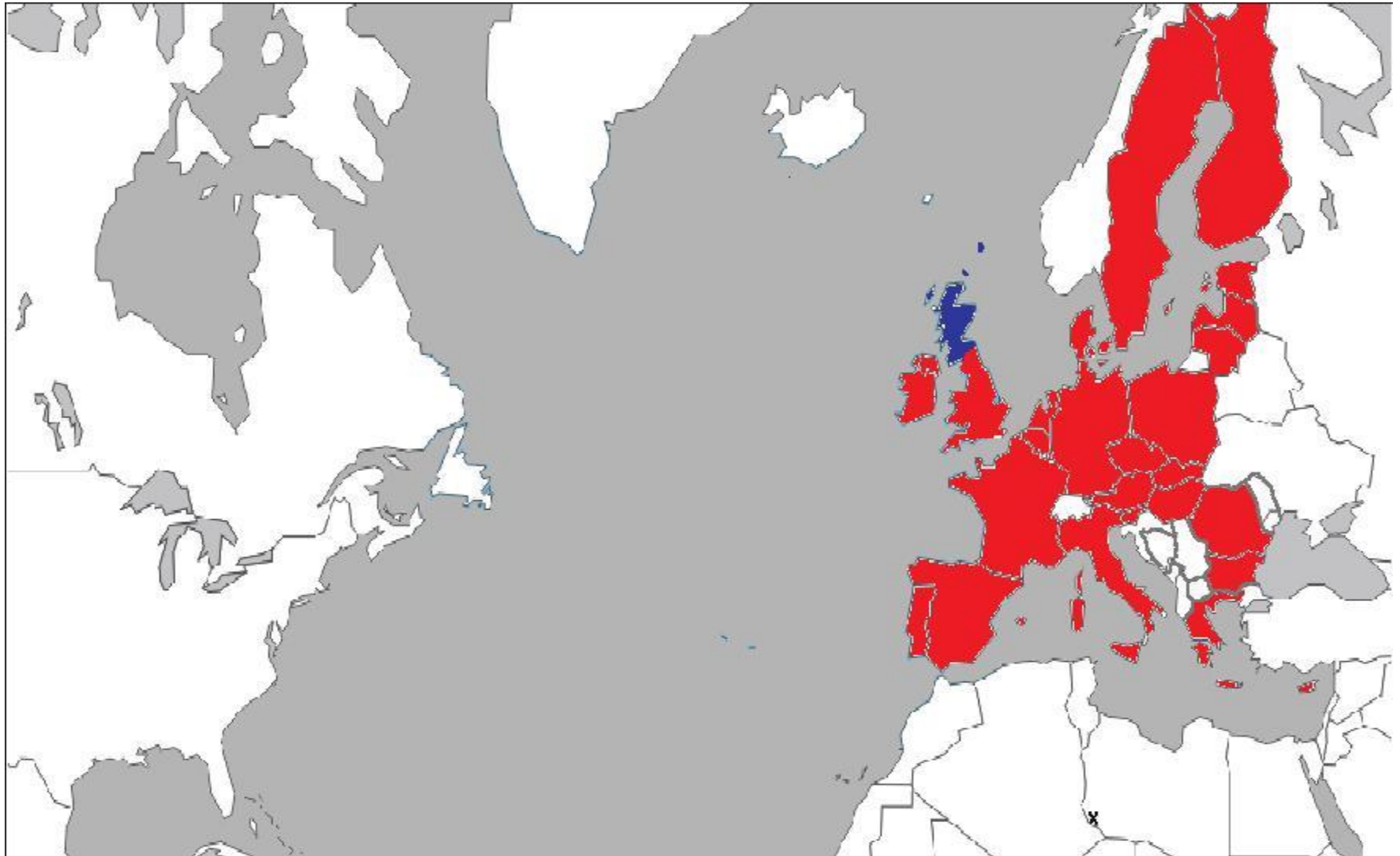
Skotland og Bandaríkin

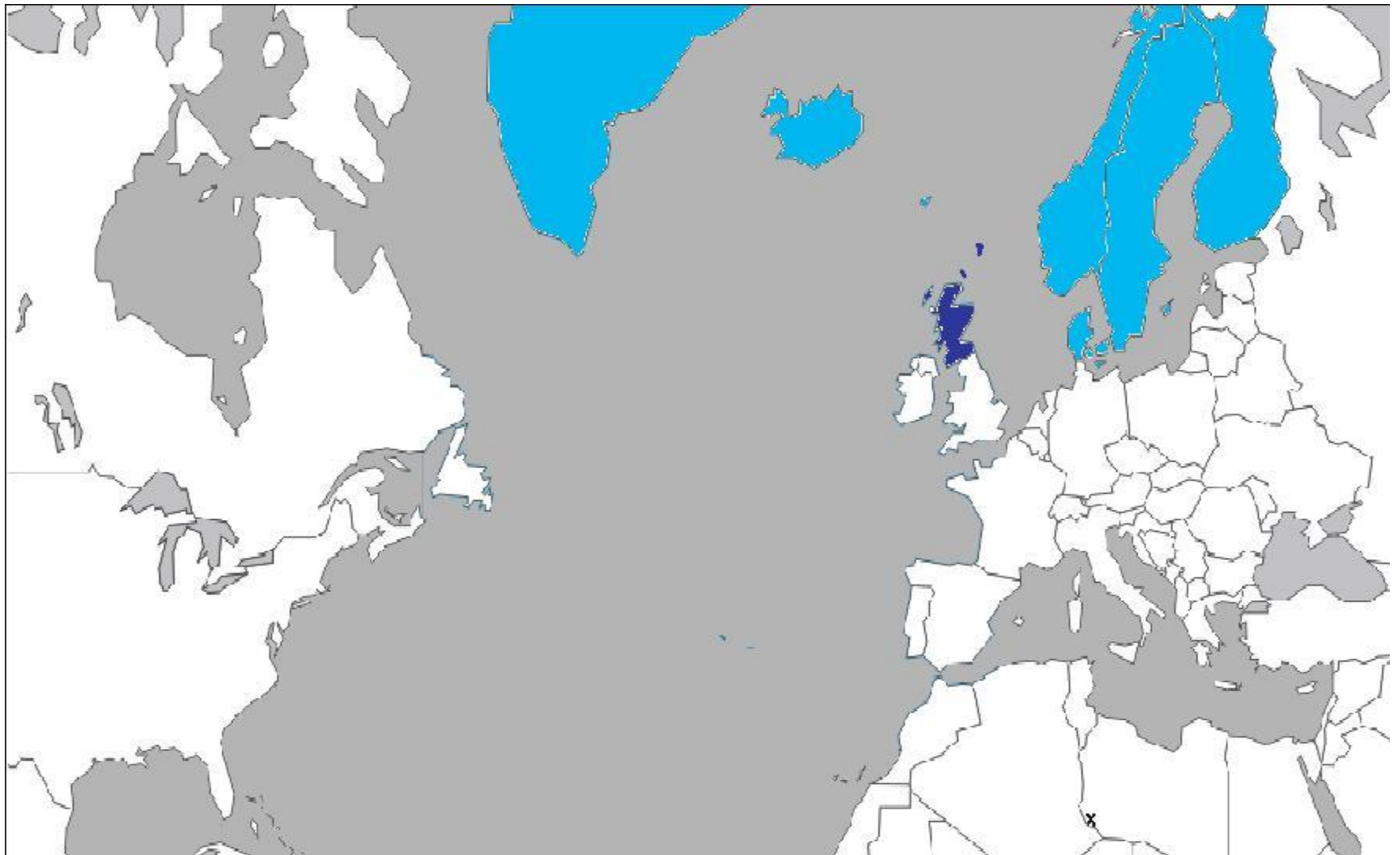
Skotland og NATO

Skotland og Evrópusambandið

Skotland og Norðurlöndin

Niðurstöður:

Mögulegt skjól Skotlands eftir sjálfstæði

Economy	Currency union	Political	Societal	Hard Security	Soft security
EU/rUK	rUK	EU/NATO/NC	rUK/EU/NC	rUK/US/NATO	rUK/EU

Skjól

- Kostir
- Gallar

Samantekt

- Smáríki og veikleikar
- Ráðstafanir
- Innanlandsmál
 - Stjórnarstefnur
 - Góðir stjórnsýsluhættir
- Utanríkismál
 - Forgangsröðun
 - Bandamenn
 - Skjól